

הפטרה מבוארת

על-פי המלבי"ם

שתי הלכות ביום

פרשת בא (למנהג הבבלים והתימנים)

ספר ישעיהו, פרק יח, ז - פרק יט, כה

לאחר שמתנבא הנביא על מלך אשור שישמיד עמים רבים, מוסיף ומתאר את העתיד לבוא לאחר זמן, **בַּעַת הַהִיא** - אחרי שייכרתו הרשעים מישראל, **יִוְבַל שֵׁי לֵה' צְבָאוֹת**, ומוביל השי יהיה **עִם מִמְשָׁךְ וּמוֹרֵט** - עם שארצו גדולה ומשוכה על פני שטח גדול, וחרבו חדה וממורטת, והוא אשור בעצמו, **וּמַעַם נוֹרָא מִן הוּא וְהִלָּאָה** - והשי יובל מארצם של אשור, שהוא עם נורא שאימתו מוטלת על כל העולם, ממקום ארצו והלאה, והשי יהיה **גֹּי קָו וּמְבוֹסָה**, שהם ישראל, שהגויים מדדו את ארצם וחילקו אותה ביניהם בקו, ובסס שם כל אחד את חלקו, **אֲשֶׁר בָּזְאוּ נְהָרִים אֶרְצוֹ** - ובזזו מלכי הגויים את ארצו, ואשור בעצמם יוליכו את ישראל מארצם, כמו שי לה', **אֶל מְקוֹם שֵׁם ה' צְבָאוֹת, הַר צִיּוֹן**. ודבר זה התקיים בזמן מלכות חזקיה מלך יהודה, שחלק מעשרת השבטים שגלו מארץ ישראל הוחזרו והובלו חזרה לארצם, והסתופפו במלכות יהודה.

מִשָּׂא מִצְרַיִם - נבואה שאמר הנביא על מצרים, **הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֵב קַל**, וזהו משל למהירות ההליכה למקום, **וּבֹא מִצְרַיִם, וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו**, כיון שהמצרים היו רואים בירידת הגשמים סימן רע, מאחר ובתיהם היו בנויים מעפר וטיט הנהרסים בגשם, וכשבאו העננים והגשם חשבו שזה סימן לחולשת אליליהם, ולכן כשמתאר שיבוא ה' למצרים על גבי עב וענן, יראו בכך המצריים סימן שאליליהם נעים ממקומם ונחלשים, **וּלְבַב מִצְרַיִם יִמַס בְּקִרְבוֹ**. וכך יאמר ה' בבואו לשם, **וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם** - אגרום שתהיה מלחמה נטושה בתוך מצרים, בינם לבין עצמם, **וְנִלְחַמוּ תַחִילָה אִישׁ בְּאָחִיו**, עד שכל משפחה בפני עצמה תהיה מסוכסכת ומפולגת, **וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ** שאינו ממשפחתו, עד שכל המשפחות יהיו מסוכסכות זו עם זו, ולאחר מכן ילחמו **עִיר בְּעִיר**, וכיון שהמשפחות שבתוך העיר, וכן האחים שבכל משפחה כבר יהיו מסוכסכים ביניהם, לא יתאחדו יחד להלחם כראוי, ואחר כך יילחמו **מִמְלָכָה בְּמִמְלָכָה** - ממלכת מצרים בממלכה אחרת שמחוצה לה, וכיון שכבר יהיו כל אנשי מצרים במלחמה זה עם זה, תהיה עליהם המלחמה מבית ומחוץ, ולא יוכלו להלחם יחד כראוי. **וְנִבְקָה** - ותתרוקן רוח החכמה והגבורה של **מִצְרַיִם בְּקִרְבוֹ, וְעֵצְתוֹ** - גם העצות שכבר ידעו בענין טכסיסי מלחמה והנהגת המדינה, **אֲבִילַע** ואשחית, וכשיהיו ריקים מכל חכמה ועצה יחפשו וידרשו אחר ההבלים, **וְדָרְשׁוּ אֶל הָאֱלִילִים, וְאֶל הָאֲטִים** -]מין כישוף[. **וְאֶל הָאֲבוֹת, וְאֶל הַיְדֻעֵנִים**, וכל זה יהיה ללא הועיל. **וְסִפְרֹתַי** - ואסגיר את **מִצְרַיִם בְּיַד אֲדֻנִּים קָשָׁה**, ולא יהיה זה אדון אחד, שאז אינו יכול לרדוף אחר כל אנשי הממלכה, אלא יהיו להם אדונים רבים שירדפו כל אחד ואחד בפרטות, **וּמִלֶּךְ עַז יִמְשַׁל בָּם** - בכל האדונים הללו, ומחמת תקיפותו לא יוכלו מצרים לפרוק מעליהם את עול האדונים הקשים, **נָאִם הָאֲדֹנָיו ה' צְבָאוֹת**. לאחר שהביא הנביא את דבר ה', אומר הנביא את דבר נבואתו, ומתאר איך לאחר שאיבדו את ממשלתם על מצרים ונמסרו ביד אחרים, איבדו גם את פרנסתם, **וְנִשְׁתּוּ מִיָּמִים מְהִיָּם** - כביכול יופסדו ויכלו המים שבים, ומתוך כך לא יבואו מים אל הנילוס, **וְנִהָר** - הנילוס, שהוא העולה ומשקה את כל שדות מצרים, **יִחָרַב וַיִּבֶשׁ**. **וְהָאֲזִנִּיחוּ נְהָרוֹת** - והים והנילוס שהתייבשו יעזבו את הנהרות הקטנים המתפשטים מהנילוס על פני כל מצרים, **דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאִרֵי מִצְרַיִם** - וגם היאורים הקטנים החפורים בידי אדם למקרה של מצור, והם עמוקים מאד ומלאים מים היכולים להספיק גם בזמן מצור, גם הם יתדלדלו ולבסוף ייחרבו לגמרי, ולא רק המים עצמם יכלו, אלא אפילו הלחות התמידית שיש במקום תתייבש לגמרי, עד שאפילו **קְנֵה וְסוּף** הגדלים על שפת היאור, **קָמְלוּ** - יתייבשו. **עֲרוֹת עַל יְאֹר** - התבואה הגדלה מעצמה על ידי השקיית היאור, **עַל פִּי יְאֹר** - ואפילו התבואה הגדלה על שפת היאור ממש, **וְכָל מִזְרַע יְאֹר** - ואפילו התבואה הנזרעת בידי אדם, שהיא חזקה יותר, הכל **יִיבֶשׁ, נִדָּף** - ידחף ויתרחק על ידי הרוח, **וְאִינָנוּ**. כיון שיתייבש היאור, **וְאָנוּ** - יתאוננו **הַדִּיגִים, וְאֲבָלוּ** - יתאבלו **כָּל מִשְׁלִיכֵי בְיְאֹר חֲפָה**, והם התופשים את הדגים הגדולים, שנתפשים אחד אחד בחכה, **וּפְרִשֵׁי מִכְמַרְתִּי** -]רשת דייגים[**עַל פְּנֵי מַיִם**, שמחמת גודל הרשת תמיד נתפשים בה דגים, גם הם **אֲמָלְלוּ**, כי לא יהיו שם דגים כלל. וגם הפשתן הגדל במצרים ייכרת, **וּבִשׁוּ** -]יתביישו[**עֲבָדֵי פְּשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת** - העושים מלאכה בפשתן המובחר המכונה שריקות, **וְאֲרִגִּים חֹרֵי** - וכן יתביישו האורגים את בגדי הפשתן הלבנים, כיון שלא תהיה להם עבודה ופרנסה. כיון שיתייבש היאור

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מגוון לימודים בנושאים שונים, ובכמה שפות. מעוניין ללמוד ולהבין את שאר פרקי הנ"ך? הצטרף למסלול לימוד "נ"ך מבואר" של ארגון 'שתי הלכות ביום', ותקבל פרקי נ"ך מבוארים, בכל בוקר ישירות לתיבת הדוא"ל שלך! להצטרפות לאחד או יותר ממסלולי הלימוד בדוא"ל: office@2halachot.org

לא תהיה עבודה לאותם העוסקים בבניית הצינורות והסכרים להובלת מי היאור, והיו שתתייה מדפאים - העוסקים במלאכה לבנות מבנים המוליכים את המים מהיאור לחפירות מיוחדות לכך יהיו מדוכאים, **כָּל עֹשֵׂי שָׂכָר אֲגָמֵי נֶפֶשׁ** - ובוני הסכרים לעצור את המים הנקווים באותם חפירות יהיו עגומי נפש. ¹⁰⁰ עתה מסב הנביא דבריו אל שרי פרעה ויועציו, **אָדָּא אֱוִלִים** הם שְׂרֵי צֵעוֹן, המנהיגים את המלכות, **חֲכָמֵי יַעֲצֵי פְרָעָה**, המייעצים לו עצות בעניני חכמה ודעת, ותחת זאת נתנו לו **עֲצָה נִבְעָרָה**, עד שהושחתה מלכותו. ולחכמים היועצים אומר, **אֵיךְ תֹּאמְרוּ אֶל פְּרָעָה** בהתפארות, **בֶּן חֲכָמִים אָנִי**, והחכמה מקובלת בידי מאבותי, ואל השרים אומר, איך תאמרו לפרעה אני **בֶּן מַלְכֵי קְדִים**, והנהגת המלוכה מקובלת בידי מאבותי. ¹⁰¹

אֵיךְ אֵפֹא חֲכָמֵיךְ, וַיִּגִּידוּ נֹא לְךָ, וַיִּדְעוּ מַה יַעֲצֵךְ ה' צְבָאוֹת עַל מִצְרַיִם, כי לא נמצא בהם חכם שיידע זאת, ולכן הוליכו אותו אחר הבליהם. ¹⁰² **נֹאֲלוּ שְׂרֵי צֵעוֹן**, שהם היו צריכים להדריך את העם בדרך ישרה, ותחת זאת נעשו בעצמם אוילים ושוטים, **נִשְׂאוּ** - התפתו אחריהם שְׂרֵי העיר נֶף, הקטנים מהם, **הִתְעוּ אֶת מִצְרַיִם פֶּנֶת שְׂבֻטֵיהֶם** - ראשי שבטי העם התעו אחריהם את כל יושבי מצרים. ¹⁰³ ומבאר הנביא כיצד קרה הדבר, ה' **מָסַךְ** [-מזג] **בְּקִרְבָּה** של מצרים **רוּחַ עֲוֹנִים** - בלבול וטירוף הדעת, וכאילו ממזיגת הטירוף הזה שתתה מצרים והשתכרה, **וְהִתְעוּ** השרים הללו **אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מַעֲשָׂהוֹ, כְּהַתְעוֹת שָׂכוֹר בְּקִיאוֹ**, שחושב שזהו יין וחוזר ושותהו, וכך התעו הם את המון העם לעשות מעשים שאינם ראויים לטבעם, עד שתקיא אותם ארצם. ¹⁰⁴ **וְלֹא יִהְיֶה לְמִצְרַיִם מַעֲשֶׂה רָאוּי וּמוֹעִיל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה, רֹאשׁ וְזָנָב** - לא אחד ממנהיגי העם הגדולים ולא אחד ממנהיגיהם הקטנים, **כִּפְּהָ וְאֲגָמוֹן** - לא גיבור ועשיר [המשול לעץ חזק המכונה כפה], ולא אחד מהמון העם, המשולים לקני סוף [המכונים 'אגמון']. ¹⁰⁵ **בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה כֹל הַמּוֹן מִצְרַיִם כְּנֹשִׁים הַנְּחַרְדוֹת וּמִפְחָדוֹת מְכַל דָּבָר, וְחָרָד וּפְחָד מִפְּנֵי תְּנוּפֹת יָד ה' צְבָאוֹת, אֲשֶׁר הוּא מְנִיף עֲלֵינוּ**, כי על אף שלא תהיה זו מכה ממש אלא רק הנפת יד קטנה, בכל אופן ייראה להם כל דבר קטן שזהו אות לרעה עליהם, ולא רק שיחרדו באותה שעה, אלא ימשך בהם אותו פחד בתמידות. ¹⁰⁶ **וְהִיִּתָּה אֲדַמַּת יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחָגָא** - יהיה זכרון אדמת יהודה עבור יושבי מצרים לדבר מאיים ומפחיד, **כֹּל אֲשֶׁר יִזְכִּיר אֶתְּהָ אֵלָיו** - כל אחד מיושבי מצרים אשר יפול במחשבתו פתאום ענין ארץ יהודה, **יִפְחָד**, כי יראה בכך סימן רע על עצמו, ויחשוב שזכרון זה הוא **מִפְּנֵי עֲצַת ה' צְבָאוֹת אֲשֶׁר הוּא יוֹעֵץ עֲלֵינוּ** לעשות לו דבר רע, ויחשוב שמפני שה' בשמים חושב להעניש אותו, לכן נפלה במחשבתו הארץ הקדושה שה' שוכן בקרבה. ¹⁰⁷ **בַּיּוֹם הַהוּא, יִהְיֶה חֲמֵשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת שְׂפַת כְּנָעַן** - לשון הקודש, **וְנִשְׁבְּעוֹת לַה' צְבָאוֹת** שישמעו בקולו, עד שיאמרו **עִיר הַהָרָס יֹאמֵר לְאָחַת** - כל עיר שלא תלך אחרי דבר ה', הם עצמם יחרסוה ויחריבוה. ¹⁰⁸ **בַּיּוֹם הַהוּא, יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַה' בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם, וּמִצְבָּה אֲצֵל גְּבוּלָהּ לַה'** - ובגבול מצרים יעשו מצבה לשם ה', להראות שה' הוא אלוקיהם, והוא יריב את ריבם ממי שיבוא לגבולם להלחם בהם. ¹⁰⁹ **וְהָיָה** - המזבח והמצבה יהיו **לְאוֹת וּלְעֵד לַה' צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם**, המצבה תהיה לאות כי ה' הוא המושיע אותם, והמזבח יהיה לעד המתרה בהם לעבוד רק את ה', להקריב לו זבח ומנחה, **כִּי יִצְעֲקוּ אֶל ה' מִפְּנֵי לְחָצִים**, יזכרם ה' על ידי המצבה שעשו, **וַיִּשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וְרֹב, וְהִצִּילֵם**. ¹¹⁰ **וְנִוְדַע ה' לְמִצְרַיִם**, על ידי שיושיע אותם מאויביהם, ואחר כך יתבוננו בעצמם במעשי ה' הכלליים והפרטיים, **וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם אֶת ה' בַּיּוֹם הַהוּא** על ידי התבוננותם, **וַעֲבָדוּ אֶת ה' עַל יְדֵי זָבַח וּמִנְחָה** שיקריבו על אותו מזבח, **וַיִּנְדְּרוּ נֶדֶר לַה', וַיִּשְׁלְמוּ**, כי יאמינו ויבטחו בה'. ¹¹¹ ומאותו זמן והלאה לא ינהג ה' עם מצרים כדרך שהוא נוהג עם האומות השנואות, שיעניש אותם דרך השחתה וכליון, אלא גם בעת שיעניש אותם, **וַיִּנְגַף ה' אֶת מִצְרַיִם נֶגֶף וַרְפּוּאָה** - בדרך הענשה לצורך רפואה, **וַיִּשְׁבוּ עַד ה' עַל יְדֵי הָעוֹנֵשׁ, וַיִּנְעֹתוּ לָהֶם, וַרְפּוּאָה**. ¹¹² **בַּיּוֹם הַהוּא, תִּהְיֶה מְסַלָּה מִמִּצְרַיִם אֲשׁוּרָה**, כי יהיה שלום בין מצרים לאשור, **וּבָא אֲשׁוּר בְּמִצְרַיִם וּמִצְרַיִם בְּאֲשׁוּר, וַעֲבָדוּ מִצְרַיִם אֶת אֲשׁוּר**. ¹¹³ **בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה** - תהיה ישראל משולשת לענין הברכה, **לְמִצְרַיִם וּלְאֲשׁוּר בְּרָכָה** - שתהיה מבורכת על ידי מצרים ואשור בשלשה דברים, **בְּקִרְבַּת הָאֶרֶץ**. ¹¹⁴ **אֲשֶׁר בָּרְכוּ ה' צְבָאוֹת, לֵאמֹר, בְּרוּךְ עַמֵּי מִצְרַיִם** - מצרים יכירו בגודל מעלת ישראל שבחרם ה' לו לעם והוציאם לשם כך ממצרים, **וּמַעֲשֶׂה יְדֵי אֲשׁוּר** - אשור יכירו במעלת ישראל מחמת שראו את מעשה ידו החזקה של ה', כשהכה את כל חיל סנחריב בלילה אחד, **וּנְחַלְתִּי יִשְׂרָאֵל** - וישראל יכירו במעלתם העצמית, מצד שהם נחלת ה', ממלכת כהנים וגוי קדוש, ומצד זה יתברכו בעצמם, שהם נחלת ה' לעולם:

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

02-5005321